

UDSKRIFT
AF
HØJESTERETS ANKE- OG KÆREMÅLSUDVALGS DOMBOG

HØJESTERETS KENDELSE
afsagt tirsdag den 21. april 2015

Sag 220/2014

Anklagemyndigheden

mod

T1

(Advokat X1)

og

T2

(Advokat X2)

T1 og T2 kærer Østre Landsrets kendelse
om at tilbagekalde beskikkelsen af enten advokat X1 som forsvarer for
T1 eller af advokat X2 som forsvarer for T2

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Københavns Byret den 6. august 2014 og af Østre Landsrets 13. afdeling den 29. august 2014.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Poul Søgaard, Jens Peter Christensen og Lars Hjortnæs.

Påstande

T1 og T2 har nedlagt samstemmende
påstande om, at der ikke skal ske tilbagekaldelse af beskikkelsen af enten advokat X1
som forsvarer for T1 eller advokat X2 som
forsvarer for T2 .

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Anbringender

T\ har anført bl.a., at det frie forsvarervalg er en fundamental rettighed, hvorfor et indgreb heri bør have udtrykkelig lovhjemmel. Dette er også bedst stemmende med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Hendes sag var forud for landsrettens kendelse blevet udskilt til særskilt behandling som en tilståelsessag og indgik således ikke længere i det samme sagskompleks som T2. De var derfor hverken sigtede eller tiltalte i "samme sag", og retsplejelovens § 734, stk. 2, finder således ikke anvendelse. Retsplejelovens § 734, stk. 2, vedrører den situation, hvor en og samme advokat over for retten først skal advokere et synspunkt og derefter for en anden klient skal advokere det direkte modsatte synspunkt. En analog anvendelse af retsplejelovens § 734, stk. 2, på den situation, hvor der er tale om beskikkelse af flere forsvarere fra samme advokatkontor, må som minimum forudsætte en konkret og velunderbygget antagelse om modstridende interesser. Den blotte omstændighed, at der er tale om to forsvarere fra samme virksomhed, indebærer ikke i sig selv, at der er modstridende interesser. Nødvendigheden af en konkret vurdering understreges af f.eks. TfK 2010.214/1, TfK 2014.601, Medd. 33/2014 og 16/2014 samt UfR 2014.905 H. Når der er tale om forsvarere fra et kontorfællesskab, der klart, tydeligt og umisforståeligt fremstår som bestående af uafhængige advokatfirmaer, må der stilles betydelige krav til begrundelsen for at anvende retsplejelovens § 734, stk. 2. X3 er alene et teknisk kontorfællesskab, hvor advokaterne kun deler reception og lokaler. Kontorfællesskabet har personalemæssigt en receptionssekretær til fælles, men denne sekretær er ikke involveret i sagsbehandlingen. Alt andet personale er ansat under advokaternes individuelle firmaer, der er registreret med egne CVR-numre. På X3's brevpapir, hjemmeside, e-mails og ved separate telefonnumre er det tydeligt og umisforståeligt angivet, at der er tale om "Uafhængige advokatfirmaer i kontorfællesskab". Der bør således ikke ske afbeskikkelse i nærværende sag, jf. også herved UfR 2014.1343 H og TfK 2014.550 V. Der er desuden ikke nogen interessekonflikt, idet hun ikke kender T2 og aldrig har mødt ham. Hun kender kun sin kæreste T3, der er repræsenteret af en advokat fra et andet advokatfirma. Der er ikke tale om bandekriminalitet, og der er ingen anden særlig forbindelse imellem hende og T2. Landsrettens kendelse er derfor ikke i overensstemmelse med afgørelserne i TfK 2014.601 V og TfK 2014.606 Ø.

T2 har anført bl.a., at kontorfællesskabet X3 ikke udadtil fremstår som en og samme advokatvirksomhed, samt at der ikke er interessekonflikt mellem ham og T1. Der er ikke ved retsplejelovens § 734 eller i dennes forarbejder taget stilling til, om bestemmelsen tillige skal finde anvendelse i tilfælde, hvor der er tale om beskikkelse af advokater, der er i kontorfællesskab. Bestemmelsens rækkevidde, herunder særligt det betænkelige i en udvidende fortolkning, skal afvejes over for det frie forsvarervalg, jf. strafferetsplejens princip og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6. De hensyn, der ligger bag retsplejelovens § 734, stk. 2, gælder ikke nødvendigvis i samme omfang, hvor de sigtede får hver sin forvarer, selvom disse kommer fra samme kontorfællesskab. Det afgørende bliver naturligvis, om kontorfællesskabet er indrettet på en måde, så advokaterne ikke forledes til at varetage andre interesser end klientens. UfR 2014.903 H, UfR 2014.905 H og UfR 2014.1343 H viser, at et økonomisk afhængighedsforhold, et faktisk over-/underordningsforhold eller en nær familiemæssig relation, kan tale imod uafhængighed, men ingen af disse forhold foreligger i nærværende sag. Kontorfællesskabet X3 består af fire selvstændige, uafhængige advokatvirksomheder under hver sit CVR-nr. Firmaerne er økonomisk uafhængige af hinanden, har hver sin revisor og hver sin bankforbindelse. De ledes af hver sin advokat, der ikke har instruktionsbeføjelse over for de andre advokater i fællesskabet, og der er ingen familiemæssige relationer mellem advokaterne. Kontorfællesskabet er etableret for at spare omkostninger til kontorhold, da advokaterne, der alle er beneficerede og arbejder som forsvarsadvokater, meget sjældent opholder sig på kontoret. Det fremgår klart af brevpapir og hjemmeside, at der er tale om uafhængige advokatfirmaer. Klienten kan herefter på et fuldt oplyst grundlag lade dette indgå i sine overvejelser ved valg af forsvarer. Herudover er der ingen interessekonflikt i sagen, idet han og T1 ikke er tiltalt for den samme type kriminalitet eller i det samme forhold. Der foreligger i sagen ingen oplysninger om, at de kender hinanden, eller at der på anden måde skulle være en interessekonflikt mellem dem.

Anklagemyndigheden har anført bl.a., at såvel byretten som landsretten i den foreliggende sag har taget stilling til den oprindelige situation, hvor T1 og T2 var tiltalt i den samme sag. Det er uden betydning, at T1's sag på tidspunktet for landsrettens kendelse var blevet udskilt til særskilt behandling, idet der stadig var tale om sager, som udsprang af samme sagskompleks, og som således havde forbindelse med hinanden, jf. retsplejelovens § 126 og de advokatetiske regler, som retsplejelovens § 734, stk. 2, ifølge UfR 2013.903 H og UfR 2014.905 H må ses i sam-

menhæng med. Af de advokatetiske regler pkt. 12.2.3. fremgår bl.a., at en advokat ikke må bistå en klient i situationer, hvor en interessekonflikt er opstået, hvilket navnlig kan være tilfældet, når en advokat på samme tid bistår klienter i flere sager, der har forbindelse med hinanden, hvis der er risiko for, at fortrolige oplysninger, som advokaten har modtaget i en af sagerne, kan have betydning i en anden af sagerne. Retsplejemæssige hensyn kan også begrunde, at beskikkelse af flere forsvarere fra samme kontorfællesskab for flere sigtede i samme sag må afslås, når de sigtedes interesser under sagen er modstridende, eller der er nærliggende risiko herfor. Synspunktet støttes af Højesterets praksis i bl.a. UfR 2013.1343, UfR 2014.903, UfR 2014.905 samt af de advokatetiske regler pkt. 12.4., hvoraf fremgår bl.a., at reglerne om interessekonflikter gælder for fællesskabet, advokatselskabet og kontorfællesskabet og i det indbyrdes forhold mellem dets deltagere, når en advokat udøver advokatvirksomhed i et fællesskab, i et advokatselskab eller i et kontorfællesskab. Det anføres om kontorfællesskaber i "De advokatetiske regler", Lars Ø. Jørgensen og Martin Lavesen, 1. udg., 2011, side 141, at advokatselskaber og kontorfællesskaber sidestilles i relation til interessekonflikter, og det er først, når der bliver tale om andre samarbejder, samvirker og fællesskaber, som ikke har fysiske lokaliteter til fælles, at der lægges vægt på, hvorledes disse fremtræder i forhold til tredjemand ved afgørelsen af, om der er eller kan opstå interessekonflikter.

X3 er et typisk kontorfællesskab i relation til de advokatetiske regler og må således sidestilles med et advokatselskab. I relation til sådanne advokatvirksomheder, som deler fysiske lokaliteter, er det ikke afgørende, hvorledes disse rent formelt har organiseret sig, herunder om de er registreret med eget CVR-nr. og har personale ansat under de enkelte firmaer, ligesom det heller ikke kan være afgørende, hvad der fremgår af advokaternes brevpapir og hjemmeside. Det afgørende må være de reelle forhold, herunder at kollegiale hensyn mellem advokater i sådanne kontorfællesskaber vil kunne udgøre en risiko for, at der tilrettelægges et forsvar for alle de sigtede ud fra en gennemsnitsbetragtning, der ikke nødvendigvis tilgodeser den enkelte sigtedes interesser bedst muligt, herunder at en forsvarer f.eks. undlader at opbygge et oplagt forsvar, der går ud på så vidt muligt at skyde skylden på en kollegas klient. Også i sådanne sager er der risiko for et mindre effektivt forsvar. X3

fremstår i øvrigt faktisk som en og samme advokatvirksomhed. X3 har samme brevpapir og markedsfører sig fra samme hjemmeside. Af hjemmesiden fremgår bl.a., at X3 er "et førende strafferetskontor", samt en længere passus om X3's fælles historie og samlede mål. Først herefter er der indsat en sætning om, at X3 er et kontorfællesskab. På hjemmesiden er det endvidere anført, at man kan "komme i kontakt med en af firmaets advokater ved at ringe eller ved at sende en

mail, enten på vores individuelle adresser eller ved benyttelse af nedenstående kontaktskema". Realiteten synes således at være, at **X3** er og betragter sig som ét firma. Herudover er der i den foreliggende sag rejst tiltale mod **T2** og ni andre, herunder **T3** for overtrædelse af straffelovens § 191. Der var indledningsvis i samme sag tillige rejst tiltale mod **T1** for hæleri af særlig grov beskaffenhed ved fra sin samboende kæreste **T3** at have modtaget, opbevaret og forbrugt et større pengebeløb, selvom hun vidste, at pengene stammede fra hashhandlen på Christiania. Der har mellem de tiltalte været en rollefordeling i forbindelse med udførelsen af de kriminelle handlinger, idet **T3** var "indehaver" af den bod, som **T2** også var tilknyttet. Der er tale om organiseret kriminalitet, hvor flere personer i forening har begået grov narkotikakriminalitet. Der er endvidere familiære relationer mellem de tiltalte **T3** og **T1**, som er samboende kærester. **T3** og **T1** har kun afgivet forklaring i meget begrænset omfang, og **T1** har udelukkende afgivet forklaring om egne forhold. Der er i den konkrete sag derfor en sådan nærliggende risiko for modstridende interesser mellem de tiltalte, at retsplejemæssige hensyn tilsiger, at beskikkelse af flere forsvarere fra samme kontorfællesskab må nægtes, jf. herved UfR 2014.903 H og UfR 2014.905 H. Et sådant resultat vil desuden være i overensstemmelse med hensynet til som led i en retfærdig rettergang at sikre et troværdigt effektivt forsvar for sigtede personer i straffesager, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6, stk. 3, litra c.

Højesterets begrundelse og resultat

Den foreliggende sag angår, om en advokat er afskåret fra at blive beskikket som offentlig forsvarer for en sigtet, fordi en anden advokat fra samme kontorfællesskab er beskikket som forsvarer for en medsigtet.

Højesterets kendelse af 17. december 2013 i sag 208/2013 (UfR 2014.905) angår "advokater fra samme kontor" og hensynet til at sikre, at forsvaret for den enkelte tilrettelægges og fremstår som tilrettelagt udelukkende i den enkelte sigtedes interesse og uafhængigt af forsvaret af de øvrige. Advokat **X1** og advokat **X2** driver begge selvstændig advokatvirksomhed i kontorfællesskabet **X3**. Kontorfællesskabet fremstår udadtil som en og samme advokatvirksomhed, jf. herved også Højesterets dom af 5. maj 1998 (UfR 1998.1105/2) og Højesterets kendelse af 4. februar 2014 (UfR 2014.1343). Det forhold,

at det af kontorfællesskabets hjemmeside og brevpapir fremgår, at der er tale om "Uafhængige advokatfirmaer i kontorfællesskab", kan ikke føre til et andet resultat.

På den anførte baggrund er spørgsmålet herefter, om de sigtedes interesser i den konkrete sag er modstridende, eller der er nærliggende risiko herfor.

T1 og T2 er i samme sagskompleks sigtet for forhold med nær tilknytning til grov narkotikakriminalitet begået af flere i forening. De sigtede har kun i begrænset omfang afgivet forklaring, og der foreligger ikke oplysninger, som understøtter, at de sigtede ikke har modstridende interesser.

Højesteret tiltræder, at der under de foreliggende omstændigheder ikke burde være sket beskikkelse af advokater fra samme kontorfællesskab. Anklagemyndighedens påstand tages derfor til følge.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

T1 og T2 skal betale kæresagens omkostninger for Højesteret, dog således at de hver især skal betale udgiften til deres egen forsvarer.

--oo0oo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Højesteret, den 21. april 2015.

Tina Halberg
kontorfuldmægtig

S2232000- CMJ

**UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS RETSBOG**

Den 29. august 2014 holdt Østre Landsret møde i retsbygningen, Bredgade 42, København.

Som dommere fungerede landsdommerne John Mosegaard, Birgitte Grønborg Juul og Anders Rex Rønn (kst.), førstnævnte som rettens formand.

Som protokolfører fungerede retsassistent Carina Marie Gjede Jensen.

Der foretoges

13. afd. nr. S-2232-14:

Anklagemyndigheden

mod

1) T1

Født december 1988

(advokat X1 , besk.)

2) T2

Født oktober 1979

(advokat X2 . besk.)

Ingen var indkaldt eller modt.

Der fremlagdes udskrift af retsbogen fra Københavns Byret (4-14143/2014) med bilag, samt kæreskrift af 8. august 2014 fra Københavns Politi, hvorved Københavns Byrets kendelse af 6. august 2014 om ikke at foretage afbeskikkelse er kæret til landsretten.

Der fremlagdes endvidere e-mails af 12. og 18. august 2014 med bilag fra advokat

X\ samt e-mail af 13. august 2014 fra advokat X2.

Byretsdommeren har ved sagens fremsendelse henholdt sig til sin kendelse.

De modtagne bilag var til stede.

Efter votering afsagdes

k e n d e l s e :

I en sag med flere sigtede kan hensynet til at sikre, at forsvaret for den enkelte tilrettelægges og fremstår som tilrettelagt udelukkende i dennes interesse og uafhængigt af forsvaret for de øvrige, efter omstændighederne bevirke, at forsvaret for flere sigtede ikke kan udføres af advokater fra samme advokatkontor. Tilsvarende gælder for de advokater i samme kontorfællesskab, når kontorfællesskabet udadtil fremstår som en og samme advokatvirksomhed, jf. Højesterets kendelse af 4. februar 2014 (U.2014.1343H).

Advokat X\ og advokat X2's kontorfællesskab " X3

" har fælles brevpapir og markedsfører sig fra samme hjemmeside. Selv om det af brevpapiret og hjemmesiden fremgår, at der er tale om uafhængige advokatfirmaer i kontorfællesskab, finder landsretten, at " X3 ' udadtil fremstår som en og samme advokatvirksomhed, således som dette begreb må forstås i relation til princippet i retsplejelovens § 734, stk. 2, jf. U.2014.1343 H.

Spørgsmålet er herefter, om de kærendes interesser i den konkrete sag er modstridende, eller der er nærliggende risiko herfor.

T2 er i forening med blandt andre T3 tiltalt for medvirken til salg af hash fra sidstnævntes bod på Christiania. T1

, der er kæreste med T3, er tiltalt for hæleri af særlig grov beskaffenhed i forbindelse med T3's udbytte ved salg af hash fra boden, ligesom hun i forening med T3 er tiltalt for opbevaring af våben i strid med straffelovens § 192 a, jf. anklageskriftets forhold 2 - 3, 12, 14 og 15.

Selv om tiltalerne mod de kærende således ikke angår handlinger begået af dem i forening, udspringer de af samme sag, der angiveligt vedrører omfattende, organiseret og til dels banderelateret handel med hash på Christiania, og de kærende har kun i begrænset omfang afgivet forklaring. Der foreligger ikke oplysninger, som understøtter, at de kærende ikke har modstridende interesser.

Landsretten finder på den baggrund, at der under de foreliggende omstændigheder ikke burde være sket beskikkelse af advokater fra samme kontorfællesskab, og landsretten ændrer derfor byrettens afgørelse således, at beskikkelsen af enten advokat **X1** som forsvarer for **T1** eller advokat **X2** som forsvarer for **T2** skal tilbagekaldes.

T h i b e s t e m m e s :

Byrettens afgørelse ændres således, at beskikkelsen af enten advokat **X1** som forsvarer for **T1** eller advokat **X2** som forsvarer for **T2** skal tilbagekaldes.

Sagen sluttet.

Retten hævet.

(Sign.)

— — —

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 01-09-2014

Peter Jansen
Sektionsleder

Udskrift af retsbogen

Den 6. august 2014 blev retten i København, retssal 36, sat af dommer Per Holkmann Olsen.

Retsmødet var offentligt.

Rettens nr. 4-14143/2014

Politiets nr. 0100-71281-00074-14

Anklagemyndigheden mod

T1

Født december 1988

Og T2

Født oktober 1979

med flere.

Der fremlagdes

Brev af 27. juni 2014 fra Statsadvokaten i København.

Brev af 30. juni 2014 fra advokat X1 .

I sagen, hvor der er rejst tiltalte mod 11 personer, parallelt med flere andre sager, for overtrædelse af straffelovens § 191, er advokat X2

beskikket forsvarer for T2 , og ~~advokat~~ X1

beskikket forsvarer for T1 .

Anklagemyndigheden har anmodet retten om at tage stilling til, hvorvidt der er en interessekonflikt, eller en reel og nærliggende risiko for en interessekonflikt mellem de to tiltalte, som gør, at forsvaret for dem ikke kan udføres af to advokater fra samme advokatkontor, advokatfirmaet

X3 .

Statsadvokaten har nærmere redegjort for anklagemyndighedens opfattelse af, at der foreligger interessekonflikt og har gjort gældende, at de to advokater derfor ikke kan være beskikket samtidig under sagen. Der er

derfor nedlagt påstand om, at der sker tilbagekaldelse af beskikkelsen for en af advokaterne.

Advokat X1 har nærmere redegjort for forsvarets opfattelse af, at der ikke foreligger interessekonflikt, og har herudover anført, at advokat X1 og advokat X2 ikke er del af samme advokatfirma, men tværtimod indgår i uafhængige advokatfirmaer i kontorfællesskab, hvorfor anklagemyndighedens påstand ikke bør tages til følge. Advokat X1 har henvist til Højesterets afgørelse af 4. februar 2014 i sag 277/2013 (U.2014.1343II) og Vestre Landsrets afgørelse af 14. marts 2014 i sag V.L. S-0215-14 og V.L. S-0217-14.

Der afsagdes

Kendelse:

Uanset, at advokat X1 og advokat X2, sammen med to andre advokater, markedsfører sig som X3, må der lægges afgørende vægt på advokat X1's erklæring om, at advokaterne indgår i uafhængige advokatfirmaer, således som dette også fremgår af advokaternes brevpapir.

Advokaterne X1 og X2 kan derfor ikke anses for at være i samme firma, og der er herefter ikke grundlag for at imødekomme anklagemyndighedens begæring.

Thi bestemmes:

Anklagemyndighedens påstand om afbeskikkelse af en af advokaterne X1 og X2 kan ikke tages til følge.

Per Holkmann Olsen

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Københavns Byret, den 7. august 2014

side 3

Gül Günübulut
retsassistent